

Onze visie vanuit het zorgcontinuüm

1 Inleiding

In onze school is het belangrijk dat elk kind zich goed voelt en graag naar school komt. Als schoolteam willen we één team zijn en een goede sfeer scheppen, waarin voortdurend aandacht besteed wordt aan de eigenheid van elk kind en zijn ontwikkeling. Onze opdracht bestaat er in de leerlingen optimale kansen te geven vanuit hun talenten om zich te ontwikkelen via de persoons- en cultuurgebonden ontwikkelingsvelden.

Als katholieke school hebben wij in de uitwerking van ons zorgbeleid onze zorgvisie gebaseerd op de opdrachten uit het OKB “Opdrachten voor het katholiek basisonderwijs in Vlaanderen”. Via overleg binnen het schoolteam en zorgteam vertaalden wij het opvoedingsconcept naar ons eigen **opvoedingsproject (zie infobrochure)**.

Het uitgangspunt voor ons zorgbeleid zijn onze leerlingen. Hierbij hanteren we de generieke doelen van het leerplanconcept ZILL (Katholiek onderwijs), de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen als richtlijn voor het traject dat zij afleggen. Het optimaliseren van dit traject gebeurt aan de hand van het OK (onderwijskwaliteit) -kader.

Om een krachtige leeromgeving te realiseren voor onze leerlingen hanteren we de fases van het zorgcontinuüm: brede basiszorg (fase 0) in de klas, verhoogde zorg (fase 1), uitbreiding van de zorg (fase 2) en de overstap naar een **Individueel Aangepast Curriculum** (fase 3).

Alle leerkrachten in onze school zijn ook “zorgleerkracht”. Zij zijn in de eerste plaats verantwoordelijk voor hun leerlingen. De leerkrachten delen onderling hun deskundigheid via informele momenten. Zij laten zich begeleiden in het zorgproces via vraaggestuurde ondersteuning door de zorgcoördinator. Teamgerichte en individuele nascholingen vergroten de expertise en de handelingsbekwaamheid van de leerkrachten.

Daarbij willen we de deskundigheid van onze zorgcoördinator/zorgleerkrachten vergroten aan de hand van samenwerkingen binnen onze scholengemeenschap zoals overleg en vorming.

2 Krachtige leeromgeving

2.1 Zorg voor onze leerlingen

Onze school zet de ontwikkeling en het leren van alle leerlingen centraal. Met aandacht voor ieders talenten en uitdagingen trachten wij als team een krachtige leeromgeving te creëren zodat kwaliteitsvol onderwijs gegarandeerd wordt. Voor onze leerlingen doen we dat mede aan de hand van onderstaande 'opdrachten'.

- 1) De leerkrachten werken aan een positief en veilig leerklimaat waarin alle leerlingen optimale onderwijskansen krijgen. In dit leerklimaat mogen leerlingen fouten maken en worden de verschillende ontwikkelingstempo's gerespecteerd, elk kind wordt gezien als uniek.
- 2) Binnen het veilige leerklimaat staan de onderwijsbehoeften van onze leerlingen voorop. De klasleerkrachten hebben hier een eerste verantwoordelijkheid in. Zij observeren, analyseren, ondernemen, signaleren en vragen daar waar nodig naar ondersteuning van de zorgcoördinator. Dit alles om te komen tot een optimaal leren.
- 3) Lessen zijn gericht op betekenisvol leren door werkelijkheidsnaabij te werken binnen relevante leercontexten. De leerlingen worden begeleid in het zoeken naar antwoorden om zo meer onderzoeksvaardig te worden en verschillende leerstrategieën te ontwikkelen.
- 4) Welbevinden en betrokkenheid staan voorop.
- 5) De leerlingenraad geeft onze leerlingen een eigen stem. Zij worden verkozen door klasgenoten met als doel op te komen voor ieders belangen. In gesprek met leerkrachten kunnen zij de school adviezen geven over bepaalde thema's, actuele thema's uitwerken (bv: de antipestbrigade) , vragen stellen aan de school... Alles wordt dan via een maandmeeting of rondgang in klassen teruggekoppeld aan alle leerlingen.
- 6) Al onze leerlingen worden daar waar nodig is voorzien van extra maatregelen (REDICODIS). Deze worden genoteerd in het leerlingvolgdossier, gedurende het schooljaar intensief opgevolgd en jaarlijks herbekeken. Alles wordt besproken in samenwerking met ouders, klasleerkracht, zorgcoördinator, directie, externen zoals logopedist en daar waar nodig het CLB. Een volgende stap kan zijn dat zij ondersteuning krijgen vanuit het ondersteuningsnetwerk.
- 7) Aan het einde van het schooljaar worden overgangsgesprekken gepland. De nieuwe klasleerkracht zal met de leerkracht van het huidige schooljaar samenzitten om belangrijke informatie omtrent de leerlingen te bespreken. Dit gaat onder meer over het welbevinden, de betrokkenheid, competenties, leerresultaten, medicatie, gezinssituatie... alle zaken die van toepassing en belangrijk zijn in de begeleiding van het individuele kind.
- 8) Daar waar de mogelijkheid zich voordoet in het lestijdenpakket, zetten wij in op vormen van co-teaching. Zo kan een grote klasgroep worden opgesplitst om nog meer gedifferentieerd te werken. Dit gaat vaak ook samen met het werken op drie sporen waarbij bijvoorbeeld de instructie-afhankelijke leerlingen meegenomen worden. De verdeling van de klasgroep wordt in samenspraak opgesteld.

2.2 Zorg voor onze leerkrachten

Wij zetten als school ook de competenties van de leerkrachten centraal. Om een krachtige leeromgeving te creëren en kwaliteitsvol onderwijs te garanderen, wordt er ingezet op de 'teamkracht'. Want onze leerkrachten staan er niet alleen voor.

- 1) Onze leerkrachten kunnen rekenen op de 'zorg-kracht' van het gehele schoolteam. Wanneer een juf of meester voor een grote uitdaging komt te staan, kan er gevraagd worden naar de kennis van de parallelleerkracht of andere collega's. Elke leerkracht heeft namelijk zijn/haar krachten en competenties die aanvullend ingezet kunnen worden bij de ondersteuning van leerlingen.
- 2) De zorgcoördinator staat daarbij ook ten alle tijden klaar om onze leerkrachten te ondersteunen bij de opvolging van de leerprocessen. Voornamelijk bij de leerprocessen van leerlingen met specifieke onderwijsbehoefte kunnen de leerkrachten advies vragen betreffende didactische aanpak, materiaalkeuze, differentiatiemogelijkheden... Op vraag van de klasleerkracht wordt er met de zorgcoördinator in overleg getreden.
- 3) Parallelleerkrachten krijgen voldoende kansen om systematisch met elkaar in overleg te gaan om hun pedagogisch handelen op elkaar af te stemmen.
- 4) Indien de onderwijsbehoeften de kennis van ons schoolteam overstijgen, kan ons leerkrachtenteam ook rekenen op de externe partners waarmee onze school samenwerkt: het CLB, een logopedist.... Zij sluiten dan aan op het zogenaamde multidisciplinair overleg (MDO) waar een handelingsplan passend bij de leerling wordt opgesteld.
- 5) De cruciale bijdrage die onze leerkrachten leveren aan de ontwikkeling van de leerlingen, laat van hun verwachten dat zij blijven investeren in de ontwikkeling van hun eigen pedagogische kennis en didactische expertise. Onze leerkrachten krijgen daarom de kans zich te professionaliseren onder meer door het volgen van nascholingen, pedagogische studiedagen... worden vaak ook georganiseerd in functie van dit levenslang leren.

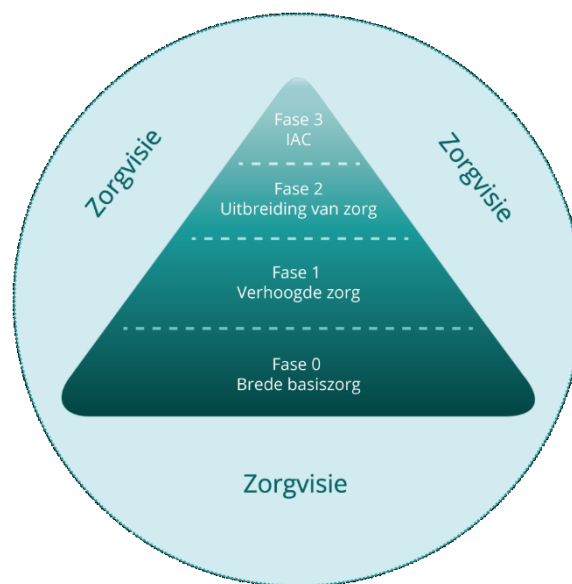
2.3 Zorg voor onze school

Onze school maakt deel uit van of werkt samen met verschillende organisaties die ons schooleigen pedagogisch project ondersteunen. Allen vanuit een ander perspectief maar wel met dezelfde opdracht voor ogen: zorgen dat wij als school kwaliteitsvol onderwijs kunnen leveren.

- 1) Zo is er het schoolbestuur dat instaat voor de organisatie van de scholen binnen onze scholengemeenschap. In dialoog met alle betrokken partijen zoals bestuurders, schoolleiding, schoolteam, ouders en leerlingen ontwikkelen zij een gezamenlijke visie die wij als school kunnen vertalen in een schooleigen project. Daarbij zetten zij zich ook in om deze visie kenbaar te maken aan alle partners.
- 2) De verschillende zorgcoördinatoren binnen onze scholengemeenschap organiseren structureel een zorgoverleg waarin: casussen worden besproken, materialen en inhoud ontwikkeld en uitgewerkt worden, geleerd wordt van elkaars aanpak, beslissingen op niveau van de scholengemeenschap worden genomen... Dit alles wordt door onze coördinator vertaald naar de eigen praktijk op onze school om zo de zorg krachtiger te maken.
- 3) De ouderraad staat onze school en voornamelijk de leerlingen bij daar waar mogelijk. Via een goed georganiseerde en open communicatie tracht de school na te gaan of de initiatieven die de ouders willen nemen, overeenstemmen met de visie van de school. Dit aan de hand van bijvoorbeeld vergaderingen waarop de leerkrachten worden uitgenodigd, voorstellen zoals een fruitdag of het aankopen van herbruikbare drinkflessen of...
- 4) Er is ook de organisatie en samenwerking met externe partners. Zij vullen ons als school en team aan met hun expertise daar waarin wij onvoldoende deskundig zijn. Zo is er het CLB, het ondersteuningsnetwerk, logopedisten, kinesisten, kinderpsychologen en andere therapeuten...
- 5) Het digitaal leerlingvolgsysteem Broekx maakt dat wij als school op eenvoudige manier de leerlingen kunnen opvolgen. Alle gegevens omtrent een leerling worden hierin bijgehouden gaande van een verslag van een oudercontact tot de punten van het rapport en de maatregelen die genomen worden bij een specifieke zorgvraag. Dit maakt dat iedereen die hier inzicht in heeft zijn/haar pedagogisch handelen er op kan afstemmen. (zie bijlage 1)

3 Het zorgcontinuüm

Het zorgbeleid van onze school baseert zich op het continuüm van de zorg. Onze leerkrachten bouwen binnen hun klas aan een krachtige leeromgeving waarin elke leerling tot optimaal leren kan komen. Voor de leerling met specifieke onderwijsbehoeften voorzien zij in samenspraak met de zorgcoördinator en ouders bijkomende maatregelen die hem/haar ondersteunen in het leren. Overstijgen deze behoeften de draagkracht van onze school of leerkracht, wordt de zorg uitgebreid en doen we beroep op onze onderwijspartners zoals het CLB of andere externen.

Uit: Vademecum zorgbreed en kansrijk onderwijs, Katholiek onderwijs Vlaanderen

3.1 Fase 0: brede basiszorg

In deze fase start de begeleiding van onze leerlingen. Zorg en kansen worden binnen een positief, veilig en kansrijk klasklimaat door de leerkracht aangeboden. Goede zorg begint namelijk in hun klas. Toch staan onze leerkrachten er niet alleen voor. Andere collega's, zorgcoördinator, directeur... werken hier ook aan mee. Samen hechten we belang aan betekenisvol leren waarbinnen ieders onderwijsbehoeften centraal staan. Extra aandacht gaat daarbij uit naar preventie van problemen en het herkennen hiervan.

Onder deze fase vinden we alle leerlingen terug. Zij hebben geen specifieke zorgvra(a)g(en) en hebben voldoende aan de algemene zorg/ondersteuning van de klasleerkracht. Voorbeelden hiervan zijn: differentiatie, vereenvoudigde probleemoplossing, gebruik van verschillende werkvormen, positieve bekrachtiging, driesporenbeleid (instructie onafhankelijke, instructie afhankelijke en instructiegevoelige leerlingen) zowel voor wiskunde als Nederlands.

3.2 Fase 1: verhoogde zorg

Verhoogde zorg wordt voorzien voor de leerlingen waarbij de brede basiszorg niet (meer) of slechts gedeeltelijk volstaat. Zij hebben specifieke onderwijsbehoeften en dus nood aan extra ondersteuning om hieraan tegemoet te komen. Ook de klasleerkracht heeft in deze situatie andere/extra ondersteuningsnoden. In samenwerking met de zorgcoördinator wordt daarom op zoek gegaan naar mogelijke, binnen de klas toe te passen maatregelen in de vorm van remediëring, differentiëren, compenseren en dispensereren (REDICODIS). Ouders en leerling worden hier zoveel als mogelijk in betrokken. De maatregelen uit fase 0 blijven daarbij ook gelden binnen deze nieuwe fase.

- remediëren: aangepaste leerhulp bv: extra inoefening tijdens een herhalingsles, werkblaadjes gericht op de moeilijkheid van de leerling...
- differentiëren: een beperkte variatie in opdrachten, taken... bv: werken op drie sporen, het plustraject voor leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong...
- compenseren: gebruik van hulpmiddelen tijdens de les en/of toets bv: Kurzweil (voorleessoftware), tafelkaart, werkwoordschema op de bank...
- dispensereren: de leerling wordt vrijgesteld van bepaalde onderdelen van vakken, taken of doelen uit het programma, deze worden indien mogelijk vervangen door iets gelijkwaardig bv: zorgdictee

De leerlingen in deze fase hebben al dan niet een diagnose.

3.3 Fase 2: uitbreiding van de zorg

Sommige leerlingen vinden nog steeds onvoldoende ondersteuning in de reeds genomen maatregelen, ze dreigen ondanks onze inspanningen te ontsnappen aan de brede maar ook verhoogde zorg. Op die momenten hebben zowel leerkracht, zorgcoördinator als leerling en ouders nood aan bijkomende inzichten. In fase twee wordt daarom (op vraag van de ouders/leerling) het CLB (Centrum voor leerlingenbegeleiding) een betrokken partij. Het CLB start een handelingsgericht diagnostisch traject (HGD-traject) op waarin ze de onderwijsbehoeften van de leerling opnieuw analyseren en in kaart brengen. Gedurende dit proces wordt er nauw samengewerkt met leerling, ouders en school. De resultaten zorgen ervoor dat wij als school extra maatregelen en/of hulp op maat kunnen inzetten.

Het CLB kan binnen deze fase drie mogelijke verslagen opstellen:

- HDG-verslag: een verslag van het eigenlijke onderzoek met mogelijke adviezen voor tegemoetkoming van de vastgestelde nood aan ondersteuning
- gemotiveerd verslag: er is recht op ondersteuning vanuit het ondersteuningsnetwerk
- verslag: geeft ouders de keuze tussen een individueel aangepast curriculum (fase 3) of de overstap naar het buitengewoon onderwijs

3.4 Fase 3: individueel aangepast curriculum (IAC)

Fase 3 is voorzien voor de leerling die de draagkracht van de school overstijgt. Hij/zij heeft reeds alle fasen van het zorgcontinuüm doorlopen maar nog geen antwoord gekregen op zijn specifieke onderwijsvraag. Alle inspanningen en aanpassingen die de school geleverd heeft, zijn dus onvoldoende om een gemeenschappelijk curriculum te volgen. Het CLB stelt daarom een verslag op.

Met het verslag in handen, hebben de ouders en leerling de keuze tussen:

- 1 een individueel aangepast curriculum (IAC)
- 2 de overstap naar het buitengewoon onderwijs

1) Individueel aangepast curriculum (IAC)

Met een IAC tracht de klassenraad in samenspraak met de ouders, de leerling waar mogelijk, CLB-medewerker en externe ondersteuner(s) leerdoelen te formuleren op maat van de leerling. Dit wil zeggen dat bepaalde doelen/eindtermen weggelaten worden en het behalen van **een getuigschrift lager onderwijs niet langer mogelijk is**. Hierdoor maakt de leerling automatisch de overstap naar de B-stroom in het secundair onderwijs.

De reeds genomen maatregelen in de vorige fasen blijven gelden er is ook nog steeds recht op ondersteuning vanuit het ondersteuningsnetwerk.

Daarbij streven wij als school naar maximale ontplooiing en een volwaardige participatie van de leerling aan het klas- en schoolgebeuren.

2) Buitengewoon onderwijs

Kiezen ouders voor de overstap naar het buitengewoon onderwijs bieden wij als school volgende ondersteuning aan:

- gaat mee op 'verkenning' om de drempel naar het buitengewoon onderwijs te verlagen
- bespreekt met de ouders welke mogelijkheden er zijn in de keuze van de school buitengewoon onderwijs in de omgeving (afhankelijk van types en opleidingsvormen)

4 Opdracht van de zorgcoördinator/zorgleerkracht

Het zorgbeleid van onze school wordt gedragen door het gehele schoolteam. Het vergt namelijk coördinatie en teamoverleg, collegiale ondersteuning en kansen om onze leerlingen optimaal te begeleiden. Daarbij wordt er ook samengewerkt met het CLB voor advies en ondersteuning. Het is een gedeelde zorg.

Binnen dit schoolteam is er onze zorgcoördinator. Hij/zij voert specifieke zorgtaken uit die het zorgbeleid op school richting geven en stimuleren. De uitbouw van zijn of haar opdracht situeert zich op drie niveau's: school, klas/leerkracht en kind.

Schoolniveau:

- Participeren binnen het kernteam.
- Meedenken over de invulling van zorg binnen de school.
- Deelnemen aan personeelsvergaderingen en indien nodig zaken binnen de zorg voorleggen of bespreken op vlak van ondersteuning van leerkrachten of leerlingen.
- Samenwerken met zorgcoördinatoren binnen de scholengemeenschap om ervaringen en expertise te delen. Zo ook de zorg daar waar mogelijk op elkaar afstemmen.
- In overleg gaan en samenwerken met (externe) partners in het belang van de leerlingen: ouders, CLB, logopedisten en andere therapeuten en psychologen. Daarbij ook zorgen voor een duidelijke en vlotte communicatie tussen deze partijen.
- Plannen en organiseren van multidisciplinaire overlegmomenten (MDO's), oudercontacten, interne overlegmomenten met leerkrachten... in functie van de (zorg)leerlingen.
- ...

Klas-/leerkrachtniveau:

- Een aanspreekpunt en luisterend oor zijn voor elke leerkracht.
- Zoco is aanspreekpunt voor klas gerelateerde zorg of ouder gerelateerde zorg.
- Samen met de klasleerkracht nadenken over de invulling van zorg bij een bepaalde leerling, vaak vraaggestuurd.
- Uitwerken van materialen, hulpmiddelen die de leerkracht kan inzetten in de klas (bv: tafelkaart, bladwijzers met woordbeelden, schema met voorbeeldoefeningen...)
- Ondersteuning in of uit de klas binnen het driesporenbeleid: het begeleiden van de instructieafhankelijke leerlingen of klaar staan voor de instructieafhankelijk leerlingen zodat de leerkracht zich kan ontfermen over de zorgleerlingen.
- Vervangingen in de klas indien klasleerkracht een bespreking heeft/voor korte tijd afwezig is.
- Ondersteunen in de klas bij afname van het AVI-niveau. In samenspraak met de klasleerkracht.

- Ondersteunen in de klas bij afname van KOALA bij de 5-jarigen. Analyse hiervan wordt in samenspraak opgemaakt.
- Ondersteunen binnen de zorgfases van het zorgcontinuüm
- De agenda van de zorgcoördinator openstellen voor de collega leerkrachten. Zo kunnen momenten van ondersteuning gemakkelijk ingepland worden.
- ...

Leerling niveau

- Planmatig begeleider van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften: vanuit observatie zorgvragen inventariseren om te komen tot een handelingsplan.
- Een aanspreekpunt / luisterend oor / vertrouwenspersoon zijn voor elke leerling.
- Daar waar mogelijk in gesprek gaan met de leerlingen over zijn eigen behoeften binnen de aangeboden hulp.
- Uitwerken van bepaalde materialen, hulpmiddelen die de leerling kan gebruiken in de klas zoals bijvoorbeeld: tafelkaart, schema met voorbeeldoefeningen, bladwijzer met woordbeelden, huiswerkplanner...
- Het algemeen welbevinden van de leerlingen opvolgen.
- Op vraag van de klasleerkracht een LVS-test afnemen en daarbij indien nodig afdalend te werk gaan.
- De beginsituatie van een beginnende/nieuwe leerling kennen of opstellen. Daarbij contacten leggen met de zorgcoördinator van de vorige school voor een ruime(re) beeldvorming.
- ...

5 Omgaan met kwetsbare leerlingen in onze school

In elke school zijn er leerlingen die (groei)kansen dreigen te missen en daarom extra aandacht verdienen. Deze leerlingen stellen onze school heel uitdrukkelijk voor de uitdaging om het aanbod aan te passen aan hun noden en mogelijkheden.

Wij vragen dan ook van onze leerkrachten dat zij zich verantwoordelijk voelen voor elke leerling, hoe anders die ook is. Op die manier vergroten zij in samenwerking met het gehele schoolteam ieders onderwijskansen.

5.1 Leerlingen in (kans)armoede

5.1.1 Algemeen

Het aantal gezinnen en zo ook het aantal kinderen in armoede is in Vlaanderen verontrustend hoog. Voor scholen is het daarom belangrijk zich bewust te worden van de verschillende achtergronden die leerlingen met zich meebrengen. Armoede kan hier een voorbeeld van zijn.

Armoede wordt binnen ons Vlaams Katholiek Onderwijs omschreven als een ongelijke verdeling van kapitaal in de samenleving:

- materieel kapitaal: geld, huisvesting, comfort, schoolkosten
- menselijk kapitaal: gezondheid (lichamelijk en psychologisch, voeding)
- sociaal kapitaal: netwerk en sociale status
- cultureel kapitaal: kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes van ouders, taal, cognitieve stimuleren...

Een ongelijke verdeling van deze vier soorten kapitaal kan een bedreiging vormen voor de kansen en het leren van de leerlingen wanneer de school er geen aandacht aan geeft. Om deze gelijke onderwijskansen en zorg aan haar leerlingen te bieden, wordt er tegelijk ingezet op het vergroten van de vier soorten kapitaal.

5.1.2 Onze school

Het is de taak van ons als school om open te staan voor die gezinnen die op welke manier ook kansarm is. Leerlingen die in armoede opgroeien brengen hun leefwereld namelijk mee naar school. Wij als team hebben dan de uitdaging de leefwereld en kracht van de leerlingen te kennen en er aansluiting bij te vinden.

Materieel kapitaal:

- Voor schoolrekeningen die niet betaald kunnen worden, gaan we in gesprek voor een afbetalingsplan.
- Voor rekeningen van de opvang is er een afspraak binnen Bree, dat wanneer er contact is geweest met het sociaal huis (OCMW), we de kostprijs halveren.
- Wij geven , indien nodig , bij het online lesgeven een chromebook mee naar huis.

Menselijk kapitaal:

- Wanneer kinderen meermaals hun boterhammen niet bij hebben, zorgen wij voor eten.

5.2 Anderstalige nieuwkomers

Anderstalige nieuwkomers zijn kinderen die pas vanuit het buitenland naar België zijn gekomen. Ze hebben nog geen kennis of een beperkte kennis van de Nederlandse taal. Als school vinden we het heel belangrijk om deze kinderen goed op te vangen en hen zo goed mogelijk te begeleiden in hun schoolloopbaan. We zetten bij deze kinderen in de eerste plaats in op het welbevinden en de taalvaardigheid. Taal wordt verworven door de taal te gebruiken. Tijdens de lessen proberen we op een motiverende manier met taal bezig te zijn. Op deze manier zal de taalverwerving op een natuurlijke manier verlopen. Wanneer anderstalige nieuwkomers bij ons op school komen, houden we rekening met de situatie op school, de leeftijd, de sociale achtergronden en de vooropleiding van de leerling. Met deze informatie gaan we ook bepalen in welke klas de leerling terecht zal komen. We opteren zoveel mogelijk het kind in zijn eigen leeftijdsgroep te plaatsen (of maximum één jaar lager) ook al heeft hij of zij niet dezelfde taalvaardigheid als de andere klasgenoten. Als anderstalige nieuwkomers ver onder hun leeftijd zitten, voelen ze zich daar vaak niet goed bij waardoor het leren ook moeizamer gaat.

5.3 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

5.3.1 Leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong

Hoogbegaafdheid is kort gezegd het hebben van een bovengemiddelde intelligentie. Daarbij hoort de aanleg om op een bijzondere manier te denken en zo tot uitzonderlijke prestaties te komen. Voor deze leerlingen is het belangrijk dat ze geprikkeld blijven en niet in een continue herhaling terecht komen. Daarnaast is begeleiding op sociaal-emotioneel vlak ook vaak van toepassing.

Op onze school gaan we aan de slag met een zogenaamd 'plustraject', een manier van werken geïnspireerd door een samenwerking met een externe partner. Het traject onderzoekt welke leerstof er bij de leerling reeds beheerst is om zo mogelijks klasoefeningen

te vervangen door uitdagendere opdrachten. Dit met als doel het doorzettingsvermogen en werkhouding van de leerling aan te scherpen.

Opbouw van het traject

- 1 De leerling start met het maken van een prétoets van de les(senreeks).
- 2 Zijn de leerdoelen bereikt/is de leerstof beheerst? Dan schrapt de klasleerkracht in het werkboek de oefeningen die de leerling al kent.
- 3 Bij aanvang van de les zal de leerling indien nodig de instructie van de leerkracht meevolgen. Is het lesonderwerp gekend, dan start de leerling alvast aan het individuele werkmoment.
- 4 Tijdens de werkmomenten gaat de leerling aan de slag in het werkboek en maakt enkel de oefeningen die van toepassing zijn. Daarnaast krijgt de leerling per maand een plusbundel met daarin uitdagende oefeningen op maat. Hierin worden x-aantal opgaven gemaakt. Dit aantal staat in verhouding met het aantal dat de klasgenoten in het werkboek moeten maken of met de moeilijkheidsgraad van de opdrachten.
BELANGRIJK: De plusbundel mag niet gezien worden als extra werk. Het is een vervanger voor de oefeningen die geschrapt worden in het werkboek.
- 5 Is de leerling klaar met de oefeningen? Dan is er een klassikale activiteit die is afgesproken met de leerkracht om de resterende tijd op te vullen, bijvoorbeeld lezen.
- 6 Toetsen: de leerling maakt de oefeningen die nog niet gekend waren tijdens de prétoets op de originele toets. Dit wordt aangevuld met de plustoets waarin soortgelijke opgaven staan als in de plusbundel.
- 7 Alles van dit traject wordt meegeteld bij de punten van het rapport.

5.3.2 Leerlingen met een leerstoornis zoals dyslexie / dyscalculie / ...

Voor leerlingen met een leerstoornis zoals dyslexie, dyscalculie, dysorthografie... wordt er ingezet op remediëren, differentiëren, compenseren en/of dispensereren (REDICODIS). Het doel van dit REDICODIS-principe is dat onze leerkrachten, afhankelijk van de noden van de leerlingen, binnen deze domeinen maatregelen nemen die zowel het leerprobleem als de neveneffecten er van aanpakken. Dit gebeurt vaak in samenspraak met de zorgcoördinator, ouder, logopedist... en indien nodig ook het CLB. De gevonden en afgesproken maatregelen maken dat de leerlingen ongeachte hun hulpvraag beter kunnen volgen in de lessen.

Voorbeelden van enkele maatregelen op de verschillende niveaus:

Klas-/groepsniveau

- voorzien van extra (begeleidende) oefentijd
- duolezen, koorlezen (dyslexie)
- verlengde instructie
- opdrachten worden voorgelezen
- werken met veel (korte) herhalings- en oefenmomenten
- ...

Kindniveau

- algemeen
 - psycho-educatie: leerling inzicht doen krijgen in zijn eigen krachten en uitdagingen
 - het aantal oefeningen wordt beperkt
 - meervoudige opgaven opsplitsen
 - ...
- dyslexie
 - woordjes, leesteksten... vooraf mee naar huis krijgen
 - een invuldictee voorzien waarbij slechts de belangrijkste woorden ingevuld moeten worden
 - schema's van spelling/woordbeelden... op de bank
 - woorden kopiëren bij Frans
 - voorleessoftware: Kurzweil
 - ...
- dyscalculie
 - tafelkaart, splitskaart...
 - schema's: bv van de klok, de euro...
 - concreet materiaal
 - zakrekenmachine
 - getallen worden vereenvoudigd bij rekenopdrachten
 - eventuele vrijstelling voor bijvoorbeeld hoofdrekenen met moeilijke getallen
 - ...

Bovenstaande zijn slechts enkele voorbeelden uit een lijst met mogelijke maatregelen die onze school in zijn leerlingvolgsysteem heeft staan. Afhankelijk van de diagnose en hulpvraag wordt hieruit gekozen of hieraan toegevoegd.

6 Het ondersteuningsnetwerk

Het ondersteuningsnetwerk komt in beeld wanneer een leerling onvoldoende geholpen is met de maatregelen die genomen zijn binnen de brede basiszorg (fase 0) en verhoogde zorg (fase 1). We bevinden ons dus in fase 2 van het zorgcontinuüm: uitbreiding van de zorg. Er wordt binnen deze fase een handelingsgericht traject (HDG-traject) doorlopen met als doel meer maatregelen en/of hulp op maat te kunnen inzetten. Het is dan pas wanneer er een gemotiveerd verslag (GV) of verslag (V) dat uit dit HDG-traject voortvloeit, dat onze leerling recht heeft op ondersteuning (zie bijlage nr 2)

6.1 Hun missie

Wanneer een leerling wordt aangemeld bij het ondersteuningsnetwerk, sturen zij een ondersteuner die een expertise heeft vanuit het buitengewoon onderwijs. Hij of zij komt ter plaatse, pikt in op het reeds lopende zorgtraject en tracht een meerwaarde te zijn in de zorgbegeleiding van de leerling. Dit gebeurt op leerling-, klas-, leerkracht- en teamniveau.

De expertise van de ondersteuner zal flexibel worden ingezet. Het is belangrijk de ondersteuner te zien als een partner die de school ondersteunt en een verbindende rol speelt met de externe partners. Hij of zij zal namelijk samen met de school een netwerk rond de leerling uitzetten of het bestaande netwerk optimaliseren.

Binnen dit nieuwe of geoptimaliseerde netwerk wordt uitgegaan van een verbindende samenwerking waarin alle partners een gelijkwaardige rol spelen. De leerling met ouders staan in deze samenwerking centraal met daarrond de vier betrokken partijen: de school, de ondersteuner uit het buitengewoon onderwijs, CLB en pedagogische begeleiders competentieontwikkeling.

6.2 Grote en kleine types

In het GV of V dat wordt opgesteld door het CLB, wordt onder meer vermeld tot welk type de leerling behoort:

- Type basisaanbod: jongeren met specifieke onderwijsbehoeften voor wie het gemeenschappelijk curriculum met redelijke aanpassingen niet haalbaar is in een school voor gewoon onderwijs
- Type 2: jongeren met een verstandelijke beperking
- Type 3: jongeren met een emotionele en/of gedragsstoornis
- Type 4: jongeren met een motorische beperking
- Type 6: jongeren met een visuele beperking
- Type 7 STOS: jongeren met een spraak- en/of taalontwikkelingsstoornis
- Type 7 DSH: jongeren met een auditieve beperking
- Type 9: jongeren met een autismespectrumstoornis

Deze types worden onderverdeeld in de grote types en kleine types. Tot de grote types behoren basisaanbod, 3 en 9, zij worden ondersteunt door competentiescholen. De kleine types zijn 2, 4, 6 en 7 en worden ondersteunt door expertisescholen.

6.3 Aanmelding

Alvorens ondersteuning voor een leerling met een GV of V kan worden opgestart, moet de school dit kenbaar maken aan het zorgloket. Een medewerker van de school, vaak is dit de zorgcoördinator, vult daarom het online aanmeldingsformulier in via de website 'katholiekonderwijs.vlaanderen'.

Het document wordt ingevuld op volgende momenten:

- Bij aanmelding van een nieuwe leerling waarvoor in samenspraak met het CLB, ouders, (leerling) een gemotiveerd verslag is opgesteld en besproken is dat deze ondersteuning nodig heeft.
- Bij inschrijving in een nieuwe school: overgang basis-secundair, bij schoolverandering...
- Bij een leerling op school waarbij de ondersteuning (tijdelijk) was stopgezet en deze terug wil activeren.
- Bij een leerling met een nieuw attest waarin het type is gewijzigd.
- Wanneer het GV is vervangen door een V.

De start van ondersteuning gebeurt op vaste data tijdens het schooljaar. Voor de leerlingen met een GV of V type basisaanbod, type 3 en type 9 zijn deze data: na de zomer-, de herfst-, de kerst- de krokus- en de paasvakantie. De leerlingen die een GV of V hebben van het type 2, type 4, type 6 en type 7 DSH en STOS hebben een startmoment na de zomer-, na 1 oktober, de herfst-, de kerst-, de krokus en de paasvakantie. Belangrijk te onthouden is dat de ondersteuning pas echt van start kan gaan wanneer het gemotiveerd verslag of verslag dat het CLB opstelt, klaar is.

6.4 Follow-up

Het follow-upformulier geeft het netwerk een overzicht van de ondersteuning die (tijdelijk) worden stopgezet in de huidige school. Ook dit document is online in te vullen door een medewerker van het schoolteam via de website 'katholiekonderwijs.vlaanderen'.

Het document wordt ingevuld op volgende momenten:

- Wanneer de ondersteuning (tijdelijk) afgerond kan worden en de school zelfstandig aan de slag kan met de specifieke onderwijsbehoeften van de leerling.
- Bij een leerling die tijdens het schooljaar naar een andere school gaat.
- Bij een leerling met een nieuw attest waarin het type is gewijzigd.
- Wanneer het GV is vervangen door een V.

7 Bijlagen

Bijlage 1: Leerlingendossiers: maatregelen ingeven en onderhouden in Broekx

1) Algemeen: leerlingen met een leer-/ontwikkelingsstoornis

De gestelde diagnose wordt ingevuld bij de intakegegevens.

➔ vertrek vanuit de startpagina - ga naar:

➔ *volgfiche per leerling*

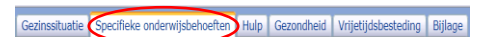
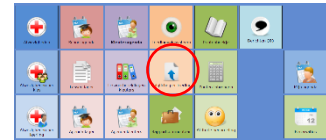

➔ *intakegegevens (boven in blauwe balk)*

➔ *kies 'ga naar intakegegevens'*

➔ *tabblad specifieke onderwijsbehoeften*

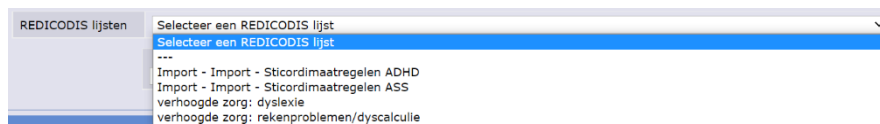

➔ klik op het potloodje en wijzig volgende gegevens:

- leerstoornissen: duid aan wat van toepassing is
➔ Indien er een IQ-test is afgenomen, kan dit hier ook worden aangevuld: noteer voornamelijk datum van afname en het totaal IQ.
- ontwikkelingsstoornissen: duid aan wat van toepassing is
➔ Indien de leerling medicatie krijgt, kan dit hier ook worden aangevuld: noteer voornamelijk de dosis en het uur als de leerling medicatie op school moet nemen.

➔ scrol verder tot REDICODIS-maatregelen:

- duid het vakje voor 'REDICODIS-maatregelen' aan
- klik op de link 'zorgfiche → REDICODIS → per leerling'
- selecteer een REDICODIS-lijst:

- vink de maatregelen aan die van toepassing zijn (bij het juiste leerjaar)

➔ De gegevens die hier worden ingevuld, zijn terug te vinden onder de rubriek zorgfiche.

volgfiche per leerling → zorgfiche (boven in blauwe balk) → REDICODIS → per leerling

(vergeet niet een REDICODIS-lijst te selecteren)

Algemeen: leerlingen met externe hulpverlening (de externe partners)

Gegevens van logopedisten, kinesisten, ondersteuners, psychologen... worden ingevuld bij de intakegegevens.

➔ vertrek vanuit de startpagina - ga naar:

➔ volg fiche per leerling

➔ zorgfiche (boven in blauwe balk)

➔ kies 'hulpverlening'

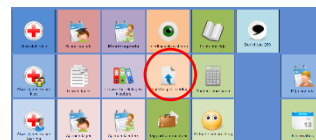
➔ klik op het groene kruisje en maak een nieuwe hulpverlening aan:

- kies voor de juiste soort hulp
 - o psycholoog onder CGG (centrum geestelijke gezondheid)
 - o ondersteuner onder GON (vroegere ondersteuningsnetwerk)
 - o CLB-medewerker onder zorg
 - o logo
 - o kiné

- noteer de begindatum:

Indien deze geweten is, anders 1 september van het lopende schooljaar. Vergeet niet de einddatum in te vullen wanneer de logopedie wordt stopgezet.

- vul de verdere gegevens van de persoon aan

Soort hulp	CGG	
Begindatum	CGG	datum
	CST	
	GON	
Naam	Hulswerkbegeleiding	
	Kiné	
E-mail	Logo	
	Revalidatiecentrum	
Telefoon	Taakkias	
	Zorg	

TABBLAD INTAKGEGEVENS - TO DO:

- In het tabblad intakegegevens noteert de leerkracht doorheen het schooljaar de genomen maatregelen per leerling. *Bv maatregelen genomen na een overleg met zoco, ouders (oudercontact), logo, psycholoog, na een rapportbespreking...*
- Zorg voor een duidelijke opbouw: noteer bv het school- of leerjaar er bij.
- De leerkracht tracht dit opnieuw te controleren wanneer er een overlegmoment is geweest / wanneer er zaken wijzigen. *Bv: maatregelen aanvullen of aanpassen, veranderingen in fasen aanpassen...*
- Bij aanvang van een nieuw schooljaar wordt dit tabblad gelezen door de nieuwe klasleerkracht. Hij/zij werkt verder in dit document, vult en/of past aan.

2) Leerlingen in de brede basiszorg (fase 0)

De maatregelen voor deze leerlingen worden genoteerd bij de intakegegevens.

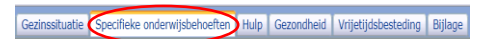
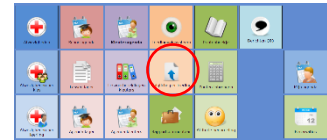
→ vertrek vanuit de startpagina - ga naar:

→ *volgfiiche per leerling*

→ *intakegegevens (boven in blauwe balk)*

→ *kies 'ga naar intakegegevens'*

→ *tabblad specifieke onderwijsbehoeften*

→ klik op het potloodje en wijzig volgende gegevens:

▪ rugzak:

- **groen – verloopt goed/vlot:** wanneer er geen maatregelen genomen worden
- **rood – aanpassingen:** indien je maatregelen gaat noteren bij fase 0
- **oranje – op te volgen:** wanneer zich enkele risicofactoren voordoen maar verder nog geen concrete stappen genomen zijn
bv: anderstalige leerlingen, leerlingen waarbij een vermoeden is van een leer-/ontwikkelingsstoornis...

→ Noteer deze risicofactoren en de eventueel genomen maatregelen in het groene kader bij fase 0 (vetgedrukt).

- **blauw:** wanneer er een leervoorsprong is

→ Noteer eventueel genomen maatregelen in het groene kader bij fase 0.

▪ zorgfase en redelijke aanpassingen:

- 'brede basiszorg' (fase 0) is automatisch aangeduid
- noteer de genomen maatregelen in het groene kader: zorg voor een duidelijke opbouw en goed geformuleerde maatregelen

▪ sociaal-emotionele aandachtspunten: duidt aan indien van toepassing

- **groen – kleine zorg binnen de school**

→ faalangst/laag zelfbeeld/onzeker, angstaanvallen, moeilijk in omgang met ander leerlingen, aandacht voor thuissituatie...

- **rood – bijzondere opvolging:**

→ bijzondere thuissituatie, moeilijk/ongewenst gedrag, psychische aandoening + een woordje uitleg bij geven

Kan ook, maar gaat vaak gepaard met fase 2 van het zorgcontinuüm:

- **oranje – grotere zorg en externe hulp**

→ ondersteuning door school: regelmatig gesprekjes met zorgleerkracht (en klasleerkracht), assertiviteitstraining...

3) Leerlingen in de verhoogde zorg (fase 1)

De maatregelen voor deze leerlingen worden genoteerd bij de intakegegevens.

→ Komt voor wanneer de zorgvraag van de leerling toch groter blijkt en de maatregelen binnen fase 0 onvoldoende zijn.

→ Wanneer we dit doen, komt er een geel bolletje boven de naam van de leerling (bij het openen van de volgfiches) te staan.

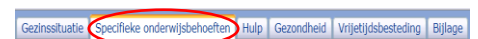
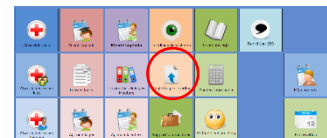
→ vertrek vanuit de startpagina - ga naar:

→ *volgfiche per leerling*

→ *intakegegevens (boven in blauwe balk)*

→ *kies 'ga naar intakegegevens'*

→ *tabblad specifieke onderwijsbehoeften*

→ klik op het potloodje en wijzig volgende gegevens:

- **rugzak: rood – aanpassingen**
- **zorgfase en redelijke aanpassingen:**
 - duid 'verhoogde zorg' (fase 1) aan
 - Maatregelen binnen fase 0 blijven staan en gelden.
 - duid de maatregelen die van toepassing zijn aan in het gele kader
 - Indien nieuw genomen maatregelen er niet tussen staan, deze aanvullen in het groene kader bij fase 0.
- **sociaal-emotionele aandachtspunten:** duidt aan indien van toepassing
 - **groen – kleine zorg binnen de school**
 - **rood – bijzondere opvolging:**
 - Kan ook, maar gaat vaak gepaard met fase 2 van het zorgcontinuüm:
 - **oranje – grotere zorg en externe hulp**

4) Leerlingen in uitbreiding van de zorg (fase 2)

De maatregelen voor deze leerlingen worden genoteerd bij de intakegegevens.

→ Komt voor wanneer de maatregelen binnen fase 0 en 1 onvoldoende zijn en er nood is aan extra ondersteuning vanuit het ondersteuningsnetwerk.

→ Wanneer we dit doen, komt er een oranje bolletje boven de naam van de leerling (bij het openen van de volgfiches) te staan.

→ vertrek vanuit de startpagina - ga naar:

→ *volgfiche per leerling*

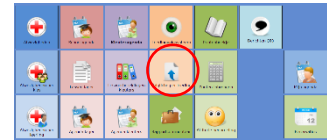

→ *intakegegevens (boven in blauwe balk)*

→ *kies 'ga naar intakegegevens'*

→ *tabblad specifieke onderwijsbehoeften*

→ klik op het potloodje en wijzig volgende gegevens:

▪ rugzak: **rood – aanpassingen**

▪ zorgfase en redelijke aanpassingen:

- duid 'uitbreiding zorg' (fase 1) aan

→ Maatregelen binnen fase 0 en 1 blijven staan en gelden.

- noteer de nieuwe afspraken, bijkomende maatregelen, aanpassingen in het traject... (komende uit gesprekken met alle betrokken partijen) in het oranje kader: zorg voor een duidelijke opbouw en goed geformuleerde maatregelen

→ In deze fase is er ook een CLB-medewerker aan het dossier gekoppeld, noteer deze zoals aangegeven bij het zorgfiche onder hulpverlening.

▪ sociaal-emotionele aandachtspunten:

- duid '**grotere zorg en externe hulp**' aan

- kies voor de externe hulp die van toepassing is/zijn in het dossier

→ Noteer de naam van de ondersteuner zoals aangegeven bij het zorgfiche onder hulpverlening.

Let op: de ondersteuners veranderen vaak jaarlijks, de nieuwe klasleerkracht past de naam aan.

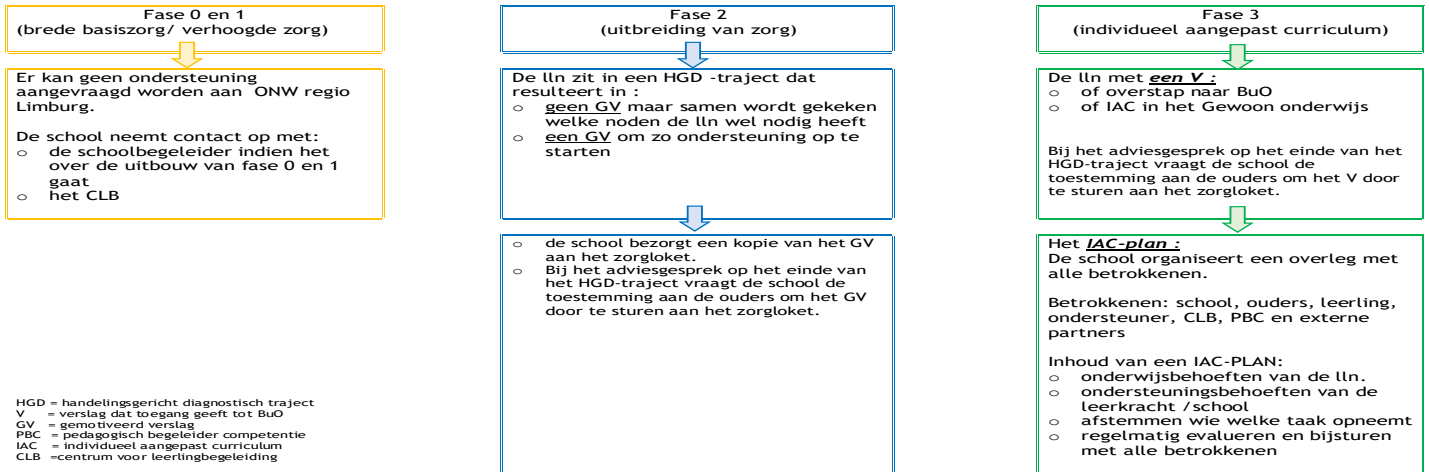
5) Leerlingen met een IAC (fase 3)

Nog niet van toepassing geweest

Bijlage nr 2 : De weg van de zorgvraag

Stappenplan de weg van een zorgvraag (voor de school gewoon onderwijs)

Je hebt een zorgvraag en plaatst deze in het zorgcontinuüm.

HGD = handelingsgericht diagnostisch traject
V = verslag dat toegang geeft tot BuO
GV = gemotiveerd verslag
PBC = pedagogisch begeleider competentie
IAC = individueel aangepast curriculum
CLB = centrum voor leerlingbegeleiding